

— Tineretul este amenințat de rătăcire și de descompunerea morală. Ar merita chiar mai mult decât lapidarea, dar noi călăuzim cu sfatul și cu pilda potrivită. Dovada cea mai bună e faptul că, deși am un frate care ar merita să fie lapidat, el se află aici printre voi și se veselește făcînd glume pe seama Creatorului nostru – slavă și mărire lui!

Ahmad nu se putu stăpîni și izbucni din nou în rîs.

— Dacă te simți amenințat de fratele tău, te invit să locuiești cu mine în Calea Roșie... îl luă Hilmi Izzat peste picior.

— Nici tu nu ești mai breaz!

— E adevărat, dar noi *wafd*-iștii sîntem totuși mai toleranți. Primul consilier al liderului nostru este copt...¹ Așa sîntem noi.

— Cum de mai puteți propovădui niște stupidități ca astea în luna cînd au fost abolite privilegiile străine?² întrebă primul glas.

— Și-acum ce-ai vrea? Să ne abolim și noi religia de hatîrul străinilor? întrebă Abd el-Mun'im nedumerit.

1. Coptii sînt o minoritate etnică și religioasă din Egipt, numele etniei avîndu-și originea în numele grecesc al Egiptului. Descendenți ai vechilor egipteni, creștinați în primele secole ale erei noastre, coptii au fost tolerați de către cuceritorii musulmani, care, în schimbul capitației, le-au acordat statutului de „neam protejat“. Ca urmare a procesului de arabizare care a avut loc în decursul veacurilor, limba coptă a fost înlocuită de arabă, ea supraviețuind doar ca limbă liturgică a bisericii creștine egiptene (care are un patriarh propriu). Propovăduind egalitatea între toți fiii țării, partidul *Wafd* a avut numeroși aderenți și chiar fruntași politici de origine coptă. Constituția din 1922 a consacrat egalitatea în drepturi pentru toți cetățenii țării, indiferent de apartenența etnică sau religioasă.
2. Tratatul egipteano-britanic semnat la 26 august 1936 stipula abolirea privilegiilor străine, dar trupele britanice au rămas în zona Canalului Suez pentru a-l proteja pînă ce armata

— Privilegiile au fost anulate. Lasă-i acum și pe cei care au criticat Tratatul să-și spună părerea... se amestecă Ridwan, pe neașteptate.

— Dar criticii ăștia nu sînt deloc cinstiți. E vorba doar de dușmănie și de invidie. Independența adevărată și deplină nu va putea fi dobîndită decît prin luptă! Nu se putea spera să obținem prin vorbe mai mult decît am obținut!

— Mai bine dați-mi voie să vă întreb ce perspective avem? strigă un glas îndîrjit.

— Nu e cazul să ne întrebăm ce perspective avem chiar acum în luna mai, cînd sîntem în pragul examenelor. Lăsați-mă în pace! De astăzi încolo n-o să mă mai vedeți pe la facultate. O să stau acasă cu burta pe carte...

— Las-o mai moale! Să știi că nu ne așteaptă posturile grămadă!... Ce șanse au absolvenții de la Drept și de la Litere?! Or să bată pe la toate ușile și-or să găsească în cel mai fericit caz niște slujbe de conțopiști amăriți. Ar fi mai bine să vă întrebați ce ne așteaptă...

— Acum, că s-au anulat privilegiile, o să se deschidă toate porțile, nu credeți?

— Porțile, zici? Să știi că sînt mai multe guri decît porți!

La celălalt capăt al parcului se ivi un grup de patru fete; plecaseră de la Universitate, îndreptîndu-se spre El-Ghiza¹. Băieții amuțiră brusc și toate capetele se întoarseră ca la comandă spre fetele care înaintau agale pe aleea ce cotea spre stînga, la cîțiva pași de ei. Nu le puteau

egipteană urma să fie capabilă să facă acest lucru singură. Totodată Marea Britanie a menținut în Egipt un număr însemnat de instructori militari cu scopul de a pregăti și de a controla în același timp armata egipteană.

1. *El-Ghiza* este rostirea egipteană a numelui orașului Giza, situat pe malul stîng al Nilului, în dreptul orașului Cairo, de care este legat prin numeroase poduri, alcătuint împreună capitala statului egiptean. Totodată, El-Ghiza este reședința guvernoratului cu același nume, în care se află numeroase vestigii ale Egiptului antic.

distinge încă, dar așteptau cu speranța aprinsă în suflet să le vadă de aproape. Când se puteau distinge clar, câțiva dintre ei pomeniseră deja numele și facultățile lor: una este la Drept, iar celelalte trei la Litere. „Alawiyya Sabri“, își zise Ahmad în gând. Nu se mai simți în stare să-și ia ochii de la ea și rămase rătăcind printre imagini care nu-l mai părăseau de la o vreme. O fată la care frumusețea turcească se îngemăna cu liniile grațioase egiptene: statura potrivită, subțirică, pielea albă contrastînd cu părul nefiresc de închis, ochii negri și mari cu arcade înalte, sprîncenele arcuite împreunate, maniere aristocrate și gesturi distinse. În plus, mai este și colega lui la secția pregătitoare și a aflat – el, care se face luntre și punte să afle, atunci cînd îl interesează ceva – că a optat, asemenea lui, pentru specialitatea sociologie. N-avusese încă prilejul să schimbe vreo vorbă cu ea, dar i-a stîrnit interesul de la prima vedere. Cercetase de multe ori cu atenție trăsăturile Na'imei, dar ele nu-i răscoliseră nici o clipă sufletul și nu reușeau să-i spună nimic, pe cînd fata asta ar putea fi o prietenă apropiată minții și inimii lui!

— În curînd, Facultatea de Litere o să fie numai a lor, bombăni Hilmi Izzat, cînd grupul fetelor dispăru.

— Să nu aveți nici o încredere în prietenia studenților de la Drept care sînt pe culoarele facultății voastre în toate pauzele dintre cursuri! îi avertiză Ridwan pe tinerii de la Litere. E cu ochi și cu sprîncene de ce stau toată ziua pe capul vostru!

Izbucni într-un rîs forțat care se stinse brusc, căci povestea asta despre fete nu făcu decît să-l tulbure și să-l amărăscă.

— De fapt, de ce se înghesuie fetele la Facultatea de Litere? întrebă cineva.

— Fiindcă învățămîntul este meseria care li se potrivește cel mai bine, răspunse un altul.

— Ăsta-i un aspect, adăugă Hilmi Izzat. Căci mai sînt și altele. Studiul Literelor însuși este un studiu specific feminin; rujul, manichiura, *kuhl*-ul sînt și ele cîteva din capitolele lui, la fel ca poezia și ca proza...

Replica lui Hilmi stîrni rîsul general care-i molipsi și pe băieții de la Litere, deși la început erau gata să protesteze.

— Cred că această judecată nedreaptă e valabilă mai degrabă pentru medicină, căci meseria de asistentă medicală este practică de multă vreme de femei, observă Ahmad. Lucrul esențial însă, pe care nu l-am înțeles noi încă așa cum trebuie, este egalitatea bărbatului cu femeia.

— Nu știu dacă este un elogiu sau un blam să le spunem femeilor că sînt egale cu noi, își exprimă Abd el-Mun'im dezacordul, cît putu mai elegant.

— Dacă e vorba de drepturi și îndatoriri, este un elogiu fără doar și poate. Nu este în nici un caz un blam...

— Să știți, sări Abd el-Mun'im, că islamul pune femeia pe același plan cu bărbatul, mai puțin cînd e vorba de moștenire...¹

— Pînă și în privința sclaviei îi pune pe același plan... completă Ahmad cu ironie.

— Tragedia este că voi nu vă cunoașteți religia! îi muștră Abd el-Mun'im înverșunat.

— Tu ce știi despre islam? îl întrebă Hilmi pe Ridwan.

— Dar tu, ce știi? întrebă Ridwan cu același ton nevinovat.

— Dar tu, tu ce știi? se rățoi Abd el-Mun'im. Ce știi tu despre el, ca să poți vorbi în cunoștință de cauză?!

— Pentru mine e simplu! Știu că este o religie și asta mi-e de-ajuns! răspunse Ahmad calm. Eu nu cred în religii!...

— Ai vreo dovadă că religia nu exprimă un adevăr? îl întrebă Abd el-Mun'im indignat.

— Dar tu ai vreo dovadă că exprimă un adevăr?

1. Coranul cuprinde numeroase reglementări în privința succesiunii (vezi *Surat an-nisa'* – „Sura femeilor“). În cazul de față, referirea se face probabil la versetele 11 și 176 din această *sura*, care precizează că „bărbatul are parte [din moștenire] cît două femei“.

— Eu? Sigur că am! Toți credincioșii au! Dar dă-mi voie mai întâi să te întreb, cum trăiești tu? întrebă Abd el-Mun'im pe un ton atît de violent, încît tînărul care ședea între ei tresări, uitîndu-se nedumerit cînd la unul, cînd la celălalt.

— Trăiesc prin credința mea proprie! Credința în știință, în umanism și în ziua de mîine... În obligațiile față de care sînt angajat și care tind, în ultimă instanță, să pregătească terenul pentru înălțarea unui edificiu nou.

— Ai distrus tot ceea ce îl face pe om să fie om...

— Mai bine ai recunoaște că dănuirea unei credințe mai bine de o mie de ani este o frînă, o dovadă a umilirii unor oameni și nu a forței ei. Este împotriva sensului vieții care se reinnoiește mereu. Lucrurile care mi se potrivesc cînd sînt copil nu mai merg cînd am devenit bărbat în toată firea și trebuie să le schimb cu altele. Omul a rămas vreme îndelungată sclavul naturii și al dogmelor sale. Dar el s-a opus sclaviei naturii prin știință, tot așa cum s-a opus dogmelor prin ideile noi, progresiste. În plus, religia este cea mai puternică frînă în calea libertății și a emancipării omului!

— Ateismul este o soluție ușoară! replică Abd el-Mun'im cu dispreț. O soluție facilă! Fuga de obligațiile pe care un bun credincios le are față de Domnul lui, față de sine și față de lume. Nu există argument al ateismului care să poată fi socotit mai puternic decît dovada credinței!

— Nu cred că e cazul să vă aprindeți într-atît încît să uitați de voi, se amestecă Ridwan, încercînd să-i potolească. Ca frați, ar fi fost mai nimerit să faceți parte din același partid.

— Credință... umanism... ziua de mîine... se trezi Hilmi bombănind, căci avea și el din cînd în cînd crize de revoltă confuză. Toate sînt vorbe goale!... Nu există altă soluție în afara unui sistem clădit pe știință. Trebuie să credem într-un singur lucru – necesitatea de a eradica slăbiciunile omenești în toate manifestările lor, oricît de necruțătoare și dură ni s-ar părea știința, dacă vrem să conducem omenirea către un ideal pur și durabil.

— Astea-s noile principii după care se călăuzește *Wafd*-ul în urma semnării Tratatului?

Hilmi Izzat izbucni într-un rîs straniu, revenind la obișnuita sa atitudine de zeflema.

— Hilmi este un *wafd*-ist convins, explică Ridwan, dar din cînd în cînd îl bîntuie niște gînduri ciudate și propovăduiește uciderea în masă. S-ar putea să fie din pricină că n-a dormit bine noaptea trecută...

Cu asta discuția aprinsă se domoli și se lăsă o tăcere adîncă. Ridwan se bucură că scandalul se oprise aici și porni să urmărească o vreme cu privirea rătăcită un uliu ce făcea rotocoale în văzduh, apoi rămase cu ochii ațintiți la un pîlc de palmieri. Toți își declară convingerile în gura mare, chiar dacă trebuie să-l atace pe Creator. Numai el nu poate mărturisi ce mocnește în adîncul sufletului său; va rămîne ca o taină înspăimîntătoare ce-l va amenința întruna. Parcă l-ar urmări cineva fără încetare! Se simte ca un înstrăinat! Cine o fi împărțit oamenii, socotindu-i pe unii normali și pe alții anormali? Cum să fii și parte adversă și judecător imparțial în același timp? Nu ne-am bătut joc atîta vreme de cei necăjiți?

— Nu fi supărat! se adresă Ridwan lui Abd el-Mun'im, încercînd să schimbe vorba. Religia are un stăpîn care o păzește, iar tu peste cel mult nouă luni o să fii tată!

— Adevărat?...

— Mai degrabă m-aș expune mîniei lui Allah decît mîniei tale! zise și Ahmad în glumă, încercînd să-l îmbu-neze pe fratele său.

„Se îndirjește sau nu, cînd ajunge în Es-Sukkariyya o să-l întîmpine cineva cu duioșie, își zise Ahmad. Oare nu s-ar putea ca într-o bună zi să mă aștepte și pe mine Alawiyya Sabri la parterul casei din Es-Sukkariyya?”

Zîmbi pieziș, fără ca nimănui să-i poată trece prin minte adevăratul motiv.